



Lp minister Mart Vörklaev
Rahandusministeerium

Teie 26.04.2023 nr 1.1-10.1/2977-1
Meie 02.05.2023 nr 5-1/121-2

Eelnõu

Eelnõude Infosüsteemi (EIS) andmetel on kooskõlastamisel maksuseaduste muutmise seaduste eelnõud.

Eesti Linnade ja Valdade Liit ei pea võimalikuks kooskõlastada maksuseaduste muutmise seaduse eelnõusid (st tulumaksuseaduse ja kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu; käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu; hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu; alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu) järgmistel põhjustel.

Eesti Linnade ja Valdade Liidule (ELVL) ei ole eelnõu kooskõlastamiseks esitatud, ehkki Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõike 1 kohaselt tuleb eelnõu kooskõlastada üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liiduga, kui eelnõu puudutab kohaliku omavalitsuse õigusi, kohustusi ja ülesandeid või kohaliku elu korraldust.

Samas on ka EIS-s antud kooskõlastamise tähtaeg üliühike (26.04. ilmus EISi, tähtaeg 02.05), mis ei ole aga piisav aeg eelnõude sisuliseks läbitöötamiseks ega liikmetega konsulteerimiseks.

Arvestades ülaltoodut, pöördus Eesti Linnade ja Valdade Liit ministeeriumi poole ettepanekuga lisada ELVL nimetatud eelnõude kooskõlastajate hulka ning anda kooskõlastamiseks aega vähemalt 10. maini. Paraku meie ettepanekut ei arvestatud ja meie poolt soovitud tähtaega ei antud.

Seega ei ole Eesti Linnade ja Valdade Liidul võimalik EIS-s antud tähtaja jooksul põhjendatud arvamust esitada, kuna eelnõude mõjude hindamiseks peab olema rohkem aega, et analüüsida võimalikke mõjusid koostöös liikmetega.

Märgime, et eelnõude seletuskirjades ei ole analüüsitud ega toodud välja maksumuudatuste mõju kohalike omavalitsuste eelarvetele. Sealhulgas on käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas märgitud, et „Eeldatavat olulist sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele ei tuvastatud.“

Meie esialgsete tähelepanekute järgi mõjutavad kavandatavad muudatused kohalike omavalitsuste eelarveid, mistõttu vajavad muudatused täiendavalt mõjude hindamist. Eelkõige käibemaksuseaduse muudatused (käibemaksumäära suurenemine 2% võrra) avaldavad otsest mõju, suurendades olulisel osal kohalike omavalitsuste kulutusi, ulatudes miljonitesse eurodesse. Tegelik kulu sõltub nii tegevuskulude kui kohaliku omavalitsuse poolt tehtavate investeeringute mahust. Sisuliselt on tegemist riigi tulude kasvatamisega muuhulgas kohalike omavalitsuste arvelt, mis on vastuolus seni riigiga peetud läbirääkimiste eesmärgiga suurendada kohalike omavalitsuste finantsvõimekust ja autonoomiat.

Samuti on dividendide maksustamisel omavalitsuste eelarvetele negatiivne mõju ning sarnaselt käibemaksuga kogutakse täiendavat tulu muuhulgas kohalike omavalitsuste arvelt.

Juhime ka tähelepanu Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 7 lõikele 2, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse üksusele lisakulude sätestamisel või kui on vaja nende tulusid vähendada, tuleb eelnõu koostamisel kavandada nimetatud lisakulude või saamata jäävate tulude katteallikad. Antud eelnõu kontekstis seda aga tehtud ei ole, veel enam, seletuskirjas on osaliselt lausa deklareeritud, et mõju omavalitsuse eelarvetele puudub.

Lisaks on Tallinna linna poolt juhitud tähelepanu, et ei saa nõustuda ega kooskõlastada kavandatava majutusasutuste käibemaksu tõusuga järgmistel põhjustel:

1. Kuna enamik Euroopa riike, sh. meie naaberriigid rakendavad majutusasutustele käibemaksu vähendatud määras, siis kaotab oluliselt Eesti turismisektori konkurentsivõime tuues kaasa väheneva külastajate arvu ning seetõttu vähenevad tulud nii ettevõtjatele kui ka riigile. Eesti konkurentsiolukord on võrreldes meie naaberriikidega niigi keeruline tulenevalt vähematest lennuühendusest, mistõttu maksutõusuga majutusasutustele seame ohtu turismisektori arengu laiemalt. Turismisektori olulisust kinnitavad andmed, mis näitavad, et 2022 aastal oli 3,5 mln külastaja poolt tehtud 1,2 mld kulutusi, millest 4/5 oli kohalike kaupade ja teenuste tarbimine ning ainult viiendik kogu tehtud kulutustest oli kulu majutusele.
2. Majutussektori olukord peale COVID pandeemiat, sõja puhkemist ning energiakriisi on väga kriitilises olukorras ning vaatamata osalisele taastumisele näeme ettevõtete probleeme ka tänases olukorras ning lisanduv käibemaksu kulu ei ole võimalik katta puhvrite arvelt, seega kallineb majutuse hind ning see omakorda vähendab nõudlust turismiteenustele. Arvestades juba niigi kriitilist olukorda majutussektoris, siis on oodata ettevõtete tegevuse lõpetamist majutussektoris.
3. Vähetähtsaks ei saa pidada ka majutussektori maksutõusust tuleneva kallinemise tõttu vähenevate külastajate arvu mõju seotud sektoritele. See omakorda vähendab huvi Eestile kui sihtkohale, mistõttu vähenevad lennuühendused Eestiga.
4. Hinnanguliselt on maksutõusul negatiivset mõju tööhõivele, mida vähenev turistide arv kaasa toob, seda nii majutussektoris kui laiemalt turismiga seotud sektorites
5. Eesti kui sihtkoha mainet ning konkurentsivõimet aitaks parandada platvormiteenuste kaudu majutuste pakkuja parem läbipaistvus ning õiglase konkurentsikeskkonna loomine majutusteenuse pakkuja vahel.

Kokkuvõttes, ei kooskõlasta ELVL kõnealust eelnõu, palub teha eelnõule mõjuhindangu ning analüüsida muudatuste mõju omavalitsuste eelarvetele ning juhul, kui täiendavate analüüside tulemusel siiski planeeritakse muudatused Riigikogule arutamiseks esitada, kavandada paralleelselt ka omavalitsuste lisakulude või saamata jäävate tulude katteallikad.

Ühtlasi palume, et riik kaasaks omavalitsusi neid puudutavasse õigusloomesse ning annaks mõistliku aja eelnõudega tutvumiseks, analüüsimiseks ja ettepanekute esitamiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Veikko Luhalaid
ELVL tegevdirektor